

На основу члана 30. став 3. Закона о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09),

Министар пољопривреде и заштите животне средине доноси

ПРАВИЛНИК
О ДЕКЛАРИСАЊУ, ОЗНАЧАВАЊУ И РЕКЛАМИРАЊУ ХРАНЕ
- Објављен у „Службеном гласнику РС”, број 19/17 од 8. марта 2017. године -

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређења

Члан 1.

Овим правилником ближе се прописују услови за декларисање, означавање и рекламирање хране.

Одредба става 1. овог члана односи се на упаковану и неупаковану храну.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) *алузија* је директно или индиректно упућивање на једну или више категорија јаких алкохолних пића или географских ознака јаких алкохолних пића, осим упућивања у списку састојака;

2) *видно поље* су све површине амбалаже на којима се текст може прочитати са једне тачке гледања;

3) *vlakna* су полимери угљених хидрата са три или више мономерних јединица, који нису сварљиви, нити се апсорбују у танком цреву људи, а припадају једној од следећих категорија: јестиви полимери угљених хидрата који су природно присутни у храни; јестиви полимери угљених хидрата који су добијени из сирове хране физичким, ензимским или хемијским средствима и који имају повољан физиолошки утицај који је потврђен у опште прихваћеним научним доказима; јестиви синтетички полимери угљених хидрата који имају повољан физиолошки утицај који је потврђен у опште прихваћеним научним доказима;

4) *главно видно поље* је видно поље амбалаже које потрошач најчешће види на први поглед приликом куповине и које му омогућава да одмах препозна производ у смислу његових особина или природе и по потреби, назив робне марке тог производа. Ако амбалажа има неколико једнаких главних видних поља, главно видно поље је оно које одабере субјект у пословању храном;

5) *декларисање, односно означавање* (у даљем тексту: декларисање) подразумева било које речи, податке, словну ознаку, назив робне или трговачке марке, сликовне приказе или симболе, који се односе на храну која се декларише, а налазе се на било којој амбалажи, етикети, документу, алкици, омоту хране или привеску;

6) *етикета* је било која ознака, робна марка, знак, сликовни или други описни приказ, написан, одштампан, означен или утиснут на, или причвршћен за амбалажу или посуду са храном;

7) *засићене масне киселине* су масне киселине без двоструких веза;

8) *збирно паковање* је паковање које садржи два или више, по количини и садржини истих паковања упаковане хране;

9) *информације о храни* су информације које се односе на храну и намењене су крајњем потрошачу, а доступне су путем амбалаже, етикете, алкице, омота хране, привеска, пропратног материјала или на било који други начин, укључујући и средства савремене технологије или вербалне комуникације;

10) *комбиновано паковање* је паковање које садржи два или више, по врсти и/или количини различитих паковања упаковане хране, а може да садржи и поједине предмете опште употребе (у смислу играчака, предмета у контакту са храном и сл.) који су упаковани на начин да не могу утицати на храну;

11) *масти* су укупни липиди укључујући фосфолипиде;

12) *место порекла* је било које место које се наводи као место из којег храна потиче и није „земља порекла” како је утврђено законом којим се уређују општа правила и поступци који се примењују на робу која се уноси и износи из царинског подручја Републике Србије; назив и адреса/седиште субјекта у пословању храном не сматра се земљом порекла или местом порекла хране у смислу овога правилника;

13) *мононезасићене масне киселине* су масне киселине са једном цис двоструком везом;

14) *неупакована храна* је храна која се ставља у промет без претходног паковања или се пакује на месту продаје, у присуству крајњег потрошача или је упакована за директну продају;

15) *нутритивна декларација* (навођење хранљивих вредности) су информације о енергетској вредности или енергетској вредности и количини једне или више хранљивих материја, и то: масти (засићене, мононезасићене и полинезасићене масне киселине), угљених хидрата (шећери, полиоли, скроб), соли, влакана, протеина и било ког витамина или минерала из Прилога 12 - Референтни уноси, Део А - Дневни референтни унос витамина и минерала (одрасли), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 12 Део А), тачка 1. овог правилника, који су присутни у значајним количинама, како је прописано у Прилогу 12 Део А тачка 2. овог правилника;

16) *нутритивне референтне вредности (NRV)* су препоруке за просечне дневне количине витамина и минерала, утврђене у складу са овим правилником, које су потребне здравим одраслим особама;

17) *обавезне информације о храни* су подаци који се пружају крајњем потрошачу у складу са овим правилником и посебним прописима којима се уређује одређена врста хране (у даљем тексту: посебни прописи);

18) *објекат јавне исхране* је било који објекат (укључујући возило или непокретни или покретни штанд), као што је угоститељски објекат, кантина, болница, дечији вртић, школа, социјална установа и други објекти који испоручују храну крајњем потрошачу, у којима се, у оквиру њихове делатности, храна припрема за директну конзумацију крајњем потрошачу;

19) *описни назив хране* је назив којим се описује храна, по потреби и њена употреба, а који је довољно јасан да крајњи потрошачи знају њену праву природу и да је разликују од друге хране с којом би се могла заменити;

20) *полинезасићене масне киселине* су масне киселине са две или више цис, цис-метилен прекинутих двоструких веза;

21) *полиоли* су алкохоли који садрже више од две хидроксилне групе;

22) *произведени наноматеријал* је сваки намерно произведен материјал који има једну или више димензија величине 100 nm или мање или који се састоји од одвојених функционалних делова, било у унутрашњости или на површини, од којих многи имају једну или више димензија величине 100 nm или мање, укључујући

структуре, агрегате и агрегате који могу бити већи од 100 nm, али задржавају својства која су карактеристична за нано величину. Својства карактеристична за нано величину су: својства повезана са великим специфичним површинама материјала који се узимају у обзир и/или специфична физичко-хемијска својства која се разликују од својстава истих материјала који нису нано облици;

23) *прописани назив хране* је назив који је прописан посебним прописима;

24) *протеини* представљају садржај протеина који се добија на основу прорачуна: протеини = укупан азот по Kjeldalu x 6,25;

25) *рекламирање* је оглашавање, односно представљање у било ком облику у вези са пословањем, односно професионалном или пословном делатношћу, ради подстицања продаје робе и услуга, као и преноса права и обавеза;

26) *састојак* је свака супстанца или производ, укључујући прехранбене ароме, адитиве и ензиме, која се користи у производњи или припреми хране, а присутна је у готовом производу, чак и у промењеном облику. Остаци (резидуе) се не сматрају састојцима;

27) *сложени састојак* је састојак који је произведен од два или више састојака;

28) *со* је еквивалентан садржај соли који се добија на основу прорачуна: со = натријум x 2,5;

29) *спољашње паковање упаковане хране* подразумева амбалажу у којој субјект у пословању храном испоручује храну другим субјектима у пословању храном;

30) *средства комуникације на даљину* су било која средства која се могу користити за закључивање посла између добављача и крајњег потрошача без њихове истовремене физичке присутности;

31) *транс масне киселине* су масне киселине са најмање једном некоњугованом (односно прекинутом барем једном метиленском групом) двоструком угљениковом везом у трансконфигурацији;

32) *угљени хидрати* су сви угљени хидрати које људи могу да метаболишу у организму, укључујући полиоле;

33) *уобичајени назив хране* је назив који су крајњи потрошачи прихватили као назив те хране, без да га треба додатно објашњавати;

34) *упакована храна* је сваки појединачни производ који је, као такав, намењен крајњем потрошачу и објектима јавне исхране, а који се састоји од хране и амбалаже у коју је храна стављена пре него што је понуђена за продају, било да амбалажа у потпуности или само делимично затвара храну, али тако да садржај не може бити промењен без отварања или промене амбалаже;

35) *упакована храна за директну продају* је храна која је упакована на месту продаје, без присуства крајњег потрошача у амбалажу чија је сврха минимална заштита, а користи се само из хигијенских или практичних разлога, као што је подметач, пријањајућа фолија и сл, при чему крајњи потрошач, директно од продавца, може да добије све потребне информације о храни;

36) *хранљиве материје су*: протеини, угљени хидрати, масти, влакна, натријум, витамини и минерали из Прилога 12 Део А тачка 1. овог правилника, као и материје које припадају или су саставни део једне од тих категорија;

37) *читљивост* је физички изглед информација којим су исте визуелно доступне општој популацији, а одређују га различити елементи, између осталог величина слова, размак између слова, размак између редова, врста боје, облик писма, однос ширине и висине слова, површина материјала и значајан контраст између текста и позадине и сл.;

38) *шећери* су сви моносахариди или дисахариди присутни у храни, осим полиола.

Примена правилника

Члан 3.

Одредбе овог правилника примењују се на храну намењену:

- 1) крајњем потрошачу;
- 2) објектима јавне исхране.

II. ОПШТИ УСЛОВИ ИНФОРМИСАЊА О ХРАНИ И ОДГОВОРНОСТ СУБЈЕКТА У ПОСЛОВАЊУ ХРАНОМ

Пракса поштеног информисања

Члан 4.

Пружање информација о храни врши се на начин којим се не обмањује крајњи потрошач, а нарочито у погледу:

- 1) карактеристичних особина хране, а посебно њене природе, идентитета, својстава, састава, количине, трајности, земље порекла или земље и места порекла и начина производње;
- 2) приписивања храни особина и својстава које не поседује;
- 3) указивања на посебна својства хране и ако слична храна има иста таква својства, нарочито истицањем присуства или одсуства одређених састојака и/или хранљивих материја;
- 4) указивања изгледом, описом или сликовним приказом на присуство одређене хране или састојка, када је у стварности састојак који је иначе природно присутан или коришћен у тој храни, замењен другим саставним делом или другим састојком.

Информације о храни треба да буду тачне, јасне и лако разумљиве потрошачу.

Пружање информација о храни врши се на начин којим се храни не приписују особине превенције и лечења болести људи и/или којим се не упућује на такве особине, осим ако овим правилником и посебним прописима није другачије прописано.

Одредбе ст. 1 - 3. овог члана односе се и на рекламирање и презентацију хране, посебно на њен облик, изглед или амбалажу, материјале који се користе за паковање, начин на који је распоређена и окружење у којем је изложена.

Информације о храни које приписују и/или упућују на својства превенције и лечења болести људи, код природних минералних вода, природних изворских вода и стоних вода, као и дијететских производа, уређују се посебним прописима.

Подаци о декларисању

Члан 5.

Храна која се ставља у промет на територији Републике Србије, треба да буде декларисана тако да садржи податке утврђене у складу са овим правилником и посебним прописима.

Подаци из става 1. овог члана треба да буду:

- 1) написани на српском језику;

2) разумљиви, видљиви, читљиви, да се лако не бришу и не могу, на било који начин, да буду прекривени или испрекидани другим текстом или сликовним приказом.

Став 2. тачка 1) овог члана не искључује могућност вишејезичног навођења података.

Одговорност

Члан 6.

За информације о упакованој храни одговоран је, у складу са законом којим се уређује безбедност хране (у даљем тексту: закон), субјект у пословању храном под чијим се називом, односно пословним именом храна ставља у промет, или увозник уколико тај субјект није регистрован у Републици Србији.

За информације о неупакованој храни одговоран је, у складу са законом, субјект у пословању храном који пакује храну на месту продаје крајњем потрошачу.

Субјекти у пословању храном који немају утицај на информације о храни не треба да стављају у промет храну за коју, на основу података које имају, знају да нису у складу са овим правилником, као и захтевима посебних прописа.

Субјекти у пословању храном, у оквиру свог пословања, не треба да мењају информације о храни ако би те информације могле довести крајњег потрошача у заблуду или на било који други начин смањити ниво заштите здравља потрошача и могућност да крајњи потрошач буде обавештен при избору хране. Субјекти у пословању храном су одговорни за сваку измену информација о храни коју направе.

Субјект у пословању храном обезбеђује да се обавезне информације о храни, утврђене овим правилником, налазе на амбалажи или на етикети која је на њу причвршћена, или у документима који се односе на ту храну, било да ти документи прате храну на коју се односе или да су били послати пре или у време испоруке хране, ако је:

1) упакована храна намењена крајњем потрошачу, али се ставља на тржиште у фази пре продаје крајњем потрошачу, искључујући у тој фази продају објектима јавне исхране;

2) упакована храна намењена снабдевању објеката јавне исхране ради припреме, прераде, расподеле или расецања.

Субјект у пословању храном на спољашњој амбалажи у којој се упакована храна ставља у промет, наводи податке из члана 8. став 1. тач. 1), 6), 7) и 8) овог правилника.

Субјект у пословању храном који снабдева друге субјекте у пословању храном или објекте јавне исхране, храном која није намењена крајњем потрошачу, треба да тим субјектима у пословању храном пружи довољно информација како би они могли декларисати храну у складу са овим правилником.

Презентација хране у угоститељским објектима

Члан 7.

Правна и физичка лица која обављају угоститељску делатност, приликом презентације хране коју нуде крајњем потрошачу, пре конзумације, треба да истакну све потребне информације о присутности састојака хране који могу да изазову алергије и/или интолеранције утврђене у складу са овим правилником, а остале информације да документују крајњем потрошачу, ако он то захтева.

III. ОБАВЕЗНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ХРАНИ

1. Општи услови за декларисање упаковане хране

Обавезни подаци

Члан 8.

На декларацији упаковане хране наводе се следећи подаци:

- 1) назив под којим се храна ставља у промет;
- 2) списак састојака;
- 3) сви састојци или помоћна средства у процесу производње, који су наведени у Прилогу 1 - Састојци који могу да изазову алергије и/или интолеранције, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 1) или су добијени од састојака или производа из Прилога 1, а који су употребљени у процесу производње или припреме хране и који су присутни у готовом производу, чак и у измењеном облику;
- 4) количина одређених састојака или категорије састојака;
- 5) нето количина;
- 6) рок трајања;
- 7) посебни услови чувања и/или употребе хране, ако утичу на својства хране и рок трајања;
- 8) назив и адреса/седиште субјекта у пословању храном под чијим се називом, односно пословним именом храна ставља у промет, а који је регистрован у Републици Србији;
- 9) земља порекла или земља и место порекла, у складу са чланом 26. овог правилника;
- 10) упутство за употребу, када у недостатку таквог упутства не би била могућа правилна употреба хране;
- 11) стварни садржај алкохола код пића која садрже више од 1,2% vol алкохола;
- 12) нутритивна декларација;
- 13) ознака серије или лота;
- 14) категорија квалитета или класа хране, ако та храна, у складу са посебним прописима, подлеже категоризацији или класификацији.

Подаци из става 1. овог члана наводе се речима и бројевима, а поред тога, могу се означавати и пиктограмима или симболима.

Додатни обавезни подаци за одређену врсту или категорију хране

Члан 9.

Поред података из члана 8. овог правилника на декларацији, за одређену врсту или категорију хране, наводе се и додатни подаци у складу са Прилогом 2 - Храна чија декларација треба да укључи један или више додатних података, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 2).

Навођење обавезних информација о храни

Члан 10.

Обавезне информације о храни треба да буду лако доступне и уочљиве за сву храну, у складу са овим правилником.

Подаци из чл. 8. и 9. овог правилника штампају се на амбалажи или на етикети која је причвршћена за амбалажу на такав начин да се не може лако одвојити од ње.

Подаци из чл. 8. и 9. овог правилника исписују се тако да обезбеде јасну читљивост, и то словима чија је висина дата у Прилогу 3 - Дефиниција висине слова „x”, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 3).

Висина малих слова треба да одговара висини слова „x” која је једнака или већа од 1,2 mm, а за амбалажу чија је највећа површина до 80 cm² висина малих слова треба да одговара висини слова „x”, која је једнака или већа од 0,9 mm.

Видно поље

Члан 11.

Код декларисања упаковане хране, у истом видном пољу налазе се следећи подаци:

- 1) назив хране;
- 2) нето количина;
- 3) стварни садржај алкохола код пића која садрже више од 1,2% vol алкохола.

У истом видном пољу, поред података из става 1. овог члана, истичу се и други подаци, ако је то прописано посебним прописима.

Изостављање одређених обавезних података

Члан 12.

Изузетно од члана 10. став 2. овог правилника, у следећим случајевима обавезни су само одређени подаци:

1) код стаклених боца намењених поновној употреби, ако имају трајне ознаке, а не налепнице, обруч или привезак, обавезни су само подаци из члана 8. став 1. тач. 1), 3), 5), 6) и 12).

2) код хране упаковане у амбалажу чија је највећа површина мања од 10 cm², обавезни су само подаци из члана 8. став 1. тач. 1), 3), 5) и 6). Податак из члана 8. став 1. тачка 2) овог правилника наводи се на други начин или се даје на увид крајњем потрошачу, ако он то захтева.

На декларисање хране упаковане у амбалажу из става 1. овог члана не примењују се одредбе члана 11. овог правилника.

Нутритивна декларација није обавезна за храну наведену у Прилогу 4 - Изузеци од обавезног навођења нутритивне декларације, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 4), уколико то није прописано посебним прописима.

Списак састојака и нутритивна декларација нису обавезни за пића која садрже више од 1,2% vol алкохола, уколико то није прописано посебним прописима.

Продаја на даљину

Члан 13.

Ако је упакована храна понуђена на продају средствима комуникације на даљину, обавезни подаци из члана 8. став 1. овог правилника, осим рока трајања, треба да буду доступни пре закључивања куповине и наводе се у пропратном документу приликом продаје на даљину или их треба дати у неком другом јасно дефинисаном облику који субјект у пословању храном прецизно одређује. Ако се користе ти други облици, субјект у пословању храном крајњем потрошачу пружа обавезне податке без наплате додатних трошкова.

Сви обавезни подаци треба да буду доступни у тренутку испоруке.

Ако је неупакована храна понуђена на продају средствима комуникације на даљину, подаци који се, у складу са овим правилником, наводе приликом декларисања неупаковане хране треба да буду доступни у складу са ст. 1. и 2. овог члана.

На храну понуђену на продају преко аутомата за продају хране не примењује се став 1. овог члана.

2. Општи услови за декларисање неупаковане хране

Члан 14.

Приликом декларисања неупаковане хране наводи се:

- 1) назив под којим се храна ставља у промет;
- 2) податак о састојцима који могу да изазову алергије и/или интолеранције;
- 3) податак о субјекту у пословању храном који храну пакује на месту продаје крајњем потрошачу.

Поред података из става 1. овог члана наводе се и следећи подаци:

- 1) нето количина, код пекарских производа, у складу са посебним прописом којим се уређују параметри квалитета пекарских производа, који се продају по комаду;
- 2) о року трајања - код хране која је са микробиолошког гледишта брзо кварљива храна;
- 3) о начину улова или узгоја, и то речима: „уловљено у мору” или „уловљено у копненим водама” или „гајено” - код означавања производа рибарства;

Ако је неупакована храна подвргнута јонизујућем зрачењу ти подаци се наводе на декларацији у складу са Прилогом 5 - Назив хране и подаци који се наводе уз назив хране, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 5).

Подаци из ст. 1 - 3. овог члана треба да буду истакнути јасно, видљиво и читљиво у складу са чланом 10. ст. 3. и 4. овог правилника, и то на продајном месту или на посебној амбалажи, ако се храна на продајном месту држи у њој.

Остали подаци прописани чланом 8. овог правилника, где је то применљиво, наводе се у пратећем документу, који је послат пре испоруке хране или прати храну приликом испоруке. Ти подаци дају се на увид крајњем потрошачу, ако он то захтева.

Субјекти у пословању храном, у оквиру свог пословања, обезбеђују да се информације о неупакованој храни намењеној крајњем потрошачу или објектима јавне исхране, доставе субјекту у пословању храном који ту храну прима како би, на захтев крајњег потрошача, обезбедио доступност обавезних информација о храни.

3. Ближи услови у погледу навођења обавезних података

а) Назив хране

Одређивање назива хране

Члан 15.

Назив хране јесте прописани назив.

У случају да назив хране није прописан посебним прописом или ако такав пропис не постоји, назив под којим се храна ставља у промет на територији Републике Србије може да буде:

- 1) уобичајен назив хране, или
- 2) описни назив хране.

Трговачко име, назив марке производа или популарни назив, као и назив који је заштићен правима интелектуалне својине, не може да замени назив хране.

Посебне одредбе о називу хране и подацима који се наводе уз назив хране, дате су у Прилогу 5.

Коришћење назива хране прописаног у земљи порекла

Члан 16.

Назив хране под којим се храна производи и ставља у промет у земљи порекла може да се користи и приликом стављања у промет те хране на територији Републике Србије.

У случају из става 1. овог члана, када се применом одредаба овог правилника не може на одговарајући начин идентификовати храна да би је крајњи потрошач у Републици Србији могао разликовати од друге хране са којом би се могла заменити, назив под којим се та храна ставља у промет прате и други описни подаци и/или знакови, под условом да се налазе у непосредној близини назива.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, назив хране под којим се храна производи и ставља у промет у земљи порекла не може да се користи у Републици Србији у случају да се храна на коју се односи тај назив разликује по свом саставу или производњи од хране познате под истим називом у Републици Србији, под условом да се применом одредби ст. 1. и 2. овог члана не може та храна идентификовати.

б) Списак састојака

Навођење састојака у списку састојака

Члан 17.

На декларацији, испред списка састојака, наводи се реч: „састојци”. У списку састојака наводе се сви састојци хране, према опадајућем редоследу, а на основу масе тих састојака која је утврђена у време њихове употребе при производњи хране.

Састојци се наводе под својим специфичним називом, у складу са чл. 15. и 16. и Прилогом 5 овог правилника.

Сви састојци присутни у облику произведених наноматеријала наводе се у списку састојака. После назива тих састојака, у загради, наводи се реч „нано”.

Правила за навођење састојака хране из ст. 1 - 3. овог члана дата су у Прилогу 6 - Навођење и означавање састојака, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 6).

Ако су витамини и минерали додати у храну наводи се хемијски извор витамина и минерала у складу са Прилогом 7 - Хемијски извори витамина и минерала који се додају храни, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 7).

Случајеви у којима није потребно наводити списак састојака

Члан 18.

Списак састојака није потребно наводити код следеће хране:

- 1) свежег воћа и поврћа, укључујући кромпир, које није ољуштено, расечено или обрађено на сличан начин;
- 2) газираних воде, чији опис наводи да је газирана;
- 3) сирћета које је произведено искључиво од једне сировине која је наведена у производу, под условом да му није додат ни један други састојак;
- 4) сира, маслаца, ферментисаног млека и павлаке, под условом да су им додати само млечни састојци, ензими и микробиолошке културе који су неопходни за њихову производњу, осим соли која је потребна за производњу свежег и топљеног сира;
- 5) хране која садржи само један састојак, када је назив хране идентичан називу састојака, или када назив хране омогућава јасно препознавање природе састојка.

Састојци хране које није потребно наводити у списку састојака

Члан 19.

У списку састојака није потребно наводити:

- 1) компоненте састојка хране које су привремено издвојене током процеса производње хране, а после тога су поново враћене у састојак хране у оној количини која одговара њиховом изворном делу;
- 2) адитиве и ензиме који су у храни присутни зато што су присутни у једном или више састојака те хране, а у складу са правилом за пренете адитиве, дефинисаним прописом којим се уређују прехранбени адитиви, под условом да у готовом производу немају никакву технолошку функцију;
- 3) адитиве и ензиме који се употребљавају као помоћна средства у процесу производње хране;
- 4) носаче и супстанце које нису адитиви, али се употребљавају на исти начин и у исте сврхе као носачи и које се употребљавају само у потребним одговарајућим количинама;
- 5) супстанце које нису адитиви али се употребљавају на исти начин и у исте сврхе као помоћне супстанце у процесу производње хране и присутне су у готовом производу, чак и у промењеном облику;
- 6) воду, уколико је коришћена у току процеса производње искључиво за реконституисање састојка у концентрисаној или дехидрираној форми;
- 7) воду у случају течног налива, који се обично не конзумира.

в) Састојци који могу да изазову алергије и/или интолеранције

Члан 20.

При навођењу на декларацији, подаци из члана 8. став 1. тачка 3) овог правилника треба да испуне следеће услове:

1) да буду наведени у списку састојака у складу са чланом 17. став 1. овог правилника и са тачним навођењем назива састојка који може да изазове алергије и/или интолеранције, у складу са Прилогом 1 овог правилника;

2) називи састојака из Прилога 1 овог правилника, наглашавају се другачијим фонтом, стилем или бојом позадине, тако да се јасно разликују од осталих састојака са списка састојака.

У недостатку списка састојака, навођење података из члана 8. став 1. тачка 3) овог правилника укључује реч: „садржи” после које се наводе називи састојака из Прилога 1 овог правилника.

Када неколико састојака или помоћних средстава у процесу производње потиче од једног састојка наведеног у Прилогу 1 овог правилника, тада се сваки састојак или помоћно средство наводе у складу са ставом 1. овог члана.

Податке из члана 8. став 1. тачка 3) овог правилника није потребно наводити ако назив хране под којим се храна ставља на тржиште јасно упућује на тај састојак.

Изузетно од члана 19. став 1. тач. 2) - 5) овог правилника, свака супстанца употребљена у производњи хране која је присутна у готовом производу чак и у промењеном облику, а потиче од састојака из Прилога 1 овог правилника, сматра се састојком и наводи се уз јасан навод назива састојка од кога потиче.

г) Навођење количине састојака

Члан 21.

Навођење количине састојака или категорије састојака врши се у случајевима када се тај састојак или категорија састојака:

1) наводи у називу хране под којим се та храна ставља у промет или ако такав назив хране крајњег потрошача наводи на тај састојак, или

2) наглашава речима, сликама или цртежима, или

3) сматра битним за особине хране и њено разликовање од друге хране са којом би могла да се замени због свог назива или изгледа.

Правила за навођење количине састојака из става 1. овог члана, укључујући и посебне случајеве у којима није потребно навести количину одређених састојака, дата су у Прилогу 8 – Навођење количине састојака, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 8).

д) Нето количина

Члан 22.

Нето количина је количина пуњења, односно количина хране пре паковања изражена бројчаном вредношћу и јединицом физичке величине.

Нето количина упаковане хране изражава се:

1) у јединицама за течност: литар (l), центилитар (cl) или милилитар (ml) - код течности;

2) у јединицама за масу: килограм (kg) или грам (g) - код других производа.

Изузетно од става 2. овог члана количина пуњења упаковане хране може да буде изражена и на други начин, у складу са посебним прописима.

Правила за навођење нето количине из става 1. овог члана, укључујући и посебне случајеве у којима није потребно навести нето количину, дата су у Прилогу 9 - Навођење нето количине, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 9).

ђ) Рок трајања

Навођење рока трајања

Члан 23.

Рок трајања хране је датум до којег храна задржава своја карактеристична својства при одговарајућем чувању и складиштењу.

Рок трајања наводи се речима:

- 1) „најбоље употребити до... ” - када датум укључује ознаку дана;
- 2) „најбоље употребити до краја” - у осталим случајевима.

После речи из става 2. овог члана наводи се датум или податак о томе где се датум налази на амбалажи.

Изузетно од става 2. овог члана рок трајања хране која је са микробиолошког становишта брзо кварљива и која после краћег временског периода може да представља непосредну опасност за здравље људи наводи се речима: „употребљиво до” после чега се наводи датум или податак о томе где се датум налази на амбалажи.

Правила за навођење рока трајања и датума замрзавања, као и случајеви у којима није потребно навођење рока трајања дата су у Прилогу 10 – Навођење рока трајања и датума замрзавања, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 10).

е) Посебни услови чувања или употребе хране

Члан 24.

У случајевима у којима храна захтева посебне услове чувања и/или употребе, те услове треба навести на декларацији.

Како би се обезбедило одговарајуће чување или употреба хране након отварања амбалаже, према потреби се на амбалажи и/или етикети, наводе услови чувања и/или рок за употребу хране након отварања.

ж) Упутство за употребу хране

Члан 25.

Упутство за употребу хране наводи се на начин којим се обезбеђује одговарајућа и правилна употреба хране.

з) Земља порекла или земља и место порекла

Члан 26.

Земља порекла или земља и место порекла наводи се на декларацији за:

1) свињско месо - свеже, расхлађено или замрзнуто, обухваћено тарифном ознаком 0203 у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе;

2) овчије и козје месо - свеже, расхлађено или замрзнуто, обухваћено тарифном ознаком 0204 у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе;

3) месо и остале јестиве кланичне производе од живине из тарифног броја 0105 - свеже, расхлађено или замрзнуто, обухваћени тарифном ознаком ex 0207, у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе;

4) говеђе месо и друге кланичне производе од говеђег меса који су обухваћени тарифним ознакама 0201, 0202, 0206 10 95 и 0206 29 91, у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе;

5) мед, у складу са прописима којим се уређује квалитет меда;

6) воће и поврће – свеже, сушено и замрзнуто;

7) рибу и производе рибарства обухваћене главом три и тарифним ознакама 1504, 1603, 1604, 1605, 1902 20 10, 2301 20, 2309 90 10, 0511 91 10, 0511 91 90 и 1212 21, у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе;

8) маслиново уље, у складу са прописима којим се уређује квалитет јестивог маслиновог уља и јестивог уља комине маслине;

9) јаја и производе од јаја, обухваћене тарифним ознакама 0407 11 00, 0407 19 11, 0407 19 19, 0407 21 00, 0407 29 10, 0407 90 10, 0408 11 80, 0408 19 81, 0408 19 89, 0408 91 80 и 0408 99 80, у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе.

Земља порекла или земља и место порекла наводи се и у другим случајевима ако би изостављање тог податка довело потрошача у заблуду у погледу земље или места порекла хране, а посебно ако би информације о храни или декларација у целини, могле указати на то да храна потиче из друге земље или места порекла.

Примена овог члана не искључује захтеве декларисања који су прописани посебним прописима.

и) Садржај алкохола

Члан 27.

Стварни садржај алкохола, односно стварна алкохолна јачина изражена запремином, наводи се код свих пића која садрже више од 1,2% vol алкохола.

Изузетно од става 1. овог члана, стварни садржај алкохола за пића обухваћена царинским тарифним бројем 22 04, а у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе, означава се у складу са посебним прописима којима се уређује квалитет, декларисање и означавање вина.

Стварни садржај алкохола за пића која садрже више од 1,2% vol алкохола, изузев оних из става 2. овог члана, наводи се у складу са Прилогом 11 – Садржај алкохола, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 11).

ј) Серија или лот

Означавање серије

Члан 28.

Храна која се ставља у промет има ознаку припадајуће серије или лота (у даљем тексту: серија).

Серија подразумева групу јединица хране која је прерађена, произведена или пакована у готово једнаким условима.

Серију одређује и означава субјект у пословању храном који храну производи и/или пакује и/или први пут ставља у промет.

Ознака серије састоји се од броја серије испред којег стоји велико слово „Л”, а која се ставља на амбалажу претходно упаковане хране или на етикету која иде уз њу.

У случају неупаковане хране ознака серије ставља се на посебну амбалажу ако се храна на продајном месту држи у њој или у недостатку адекватне амбалаже, на пратећи документ.

У случајевима у којима ознака серије може јасно да се разликује од осталих ознака, може да се наведе само број серије.

Случајеви у којима није потребно навођење серије

Члан 29.

Изузетно од одредбе члана 28. став 1. овог правилника, означавање серије није потребно у случају:

1) пољопривредних производа који се продају или испоручују на привремено складиштење, припрему или паковање, који су намењени за даљу прераду и који се сакупљају непосредно на месту припреме и даље прераде;

2) када се храна нуди на продају крајњем потрошачу као неупакована или пакована на захтев крајњег потрошача на месту продаје или је препакована за непосредну продају;

3) када је храна упакована у амбалажу чија је површина највеће странице мања од 10 cm²;

4) појединачног паковања, ако се ознака серије налази на збирном паковању.

Ознаку серије није потребно наводити у случају хране која је означена роком трајања који садржи дан и месец и годину, у том редоследу.

Пића која садрже више од 1,2 % vol алкохола

Члан 30.

Код пића која садрже више од 1,2 % vol алкохола није потребно наводити списак састојака, осим у случајевима када је то прописано посебним прописима.

Изузетно од става 1. овог члана, ако пиће садржи састојке из Прилога 1 овог правилника, ти састојци се наводе на декларацији, тако што се испред назива таквог састојка наводи реч: „садржи”.

4. Нутритивна декларација

Садржај нутритивне декларације

Члан 31.

Обавезна нутритивна декларација садржи следеће податке:

1) енергетску вредност;

2) количину масти, засићених масних киселина, угљених хидрата, шећера, протеина и соли.

Када је применљиво, у непосредној близини нутритивне декларације може да се налази изјава да је садржај соли искључиво последица природно присутног натријума.

Садржај обавезне нутритивне декларације из става 1. овог члана може да се допуни навођењем количине једне или више хранљивих материја, и то:

- 1) мононезасићених масних киселина;
- 2) полинезасићених масних киселина;
- 3) полиола;
- 4) скроба;
- 5) влакана;

6) било ког витамина или минерала из Прилога 12 Део А тачка 1. овог правилника, који су присутни у значајним количинама, како је утврђено у Прилогу 12 Део А тачка 2. овог правилника.

Када означавање упаковане хране укључује обавезну нутритивну декларацију из става 1. овог члана, на декларацији се може поновити један од података:

- 1) енергетска вредност, или
- 2) енергетска вредност заједно са количинама масти, засићених масних киселина, шећера и соли.

Ако декларација пића која садрже више од 1,2 % vol алкохола садржи нутритивну декларацију, изузетно од члана 37. став 1. овог правилника, може да се наведе само енергетска вредност.

Ако декларација неупаковане хране садржи нутритивну декларацију, изузетно од члана 37. став 1. овог правилника, може да се наведе само:

- 1) енергетска вредност, или
- 2) енергетска вредност заједно са количинама масти, засићених масних киселина, шећера и соли.

Подручје примене

Члан 32.

Одредбе овог правилника којима се уређује нутритивна декларација не примењују се на:

- 1) додатке исхрани дефинисане прописом којим је уређена област података исхрани (дијететски суплементи);
- 2) природне минералне воде, природне изворске воде и стоне воде.

Одредбе овог правилника којима се уређује нутритивна декларација примењују се на храну за одојчад и малу децу, храну за посебне медицинске намене и храну за особе на дијети за мршављење намењену као замена за комплетну дневну исхрану, ако посебним прописима није другачије уређено.

Израчунавање енергетске вредности хране

Члан 33.

Енергетска вредност која се наводи на декларацији израчунава се на основу конверзионих фактора датих у Прилогу 13 - Конверзионии фактори, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 13).

Енергетска вредност и количина хранљивих материја из члана 31. овог правилника која се наводи на декларацији односи се на храну у продаји.

Енергетска вредност и количина хранљивих материја могу се односити и на храну после припреме, под условом да су упутства за припрему хране довољно детаљна и да се информације односе на храну припремљену за конзумирање.

Наведене вредности су у односу на сваки појединачни случај, просечне вредности које се добијају на основу:

- 1) анализе хране произвођача;

- 2) прорачуна на основу познатих или стварних просечних вредности употребљених састојака, или
- 3) прорачуна из утврђених и опште прихваћених података.

Изражавање енергетске вредности и количине хранљивих материја
на 100 g или 100 ml

Члан 34.

Енергетска вредност и количина хранљивих материја из члана 31. овог правилника, изражава се у мерним јединицама наведеним у Прилогу 14 - Навођење и приказивање хранљивих вредности, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 14).

Енергетска вредност и количина хранљивих материја из члана 31. овог правилника изражава се на 100 g или 100 ml.

Ако постоји, навод о витаминима и минералима наводи се у складу са ставом 2. овог члана, али и као проценат од референтног уноса из Прилога 12 Део А тачка 1. овог правилника, на 100 g или 100 ml.

Енергетска вредност и количина хранљивих материја из члана 31. ст. 1, 4, 5. и 6. овог правилника, поред начина изражавања из става 2. овог члана, могу се по потреби изразити као проценат од референтног уноса из Прилога 12 - Референтни уноси, Део Б - Референтни унос енергије и одабраних хранљивих састојака осим витамина и минерала (одрасли), који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део (у даљем тексту: Прилог 12 Део Б), на 100 g или 100 ml. У том случају, у непосредној близини тог податка наводи се изјава: „Референтни унос за просечну одраслу особу (8 400 kJ /2 000 kcal)”.

Изражавање енергетске вредности и количине хранљивих материја
по порцији или потрошачкој јединици

Члан 35.

Енергетска вредност и количина хранљивих материја из члана 31. овог правилника, може да се изрази по порцији и/или потрошачкој јединици коју крајњи потрошач лако распознаје, под условом да је количина порције или потрошачке јединице дата на етикети и да је на амбалажи назначен број порција и/или потрошачких јединица, у следећим случајевима:

- 1) поред облика изражавања на 100 g или 100 ml из члана 34. став 2.;
- 2) поред облика изражавања на 100 g или 100 ml за витамине и минерале, из члана 34. став 3.;
- 3) поред или уместо облика изражавања на 100 g или 100 ml из члана 34. став 4.

Изузетно од члана 34. став 2. овог правилника, у случајевима из члана 31. став 4. тачка 2) овог правилника, количина хранљивих материја и/или проценат референтног уноса из Прилога 12 Део Б овог правилника, може се изразити само по порцији или потрошачкој јединици. У том случају, енергетска вредност се изражава на 100 g или 100 ml и по порцији или потрошачкој јединици.

Изузетно од члана 34. став 2. овог правилника, у случајевима из члана 31. став 6. овог правилника, енергетска вредност и количина хранљивих материја и/или проценат референтног уноса из Прилога 12 Део Б овог правилника, може се изразити само по порцији или потрошачкој јединици.

Порција или потрошачка јединица наводи се у непосредној близини нутритивне декларације.

Приказивање енергетске вредности и количине хранљивих материја

Члан 36.

Подаци из члана 31. ст. 1. и 3. овог правилника налазе се у истом видном пољу и приказују се заједно, у облику табеле са бројевима или наведени у линијском облику ако је површина амбалаже мала. Подаци се наводе редоследом датим у Прилогу 14 овог правилника.

Подаци из члана 31. став 4. овог правилника приказују се у главном видном пољу, употребом слова чија је величина дефинисана чланом 10. став 3. овог правилника. Ови подаци могу се приказати у табеларном, линијском или другом облику.

Подаци из члана 31. ст. 5. и 6. овог правилника могу се приказати у табеларном, линијском или другом облику.

Ако су енергетска вредност или количина једне или више хранљивих материја у производу занемарљиви, подаци о томе могу се заменити изјавом „Садржи занемарљиве количине..”, која се наводи у непосредној близини нутритивне декларације, ако она постоји.

IV. ДОБРОВОЉНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ХРАНИ

Навођење добровољних информација о храни

Члан 37.

Ако се подаци из чл. 8. и 9. овог правилника пружају добровољно треба да испуне услове из чл. 15 - 36. овог правилника.

Информације о храни које се пружају добровољно наводе се:

- 1) на начин којим се не обмањује крајњи потрошач, у складу са чланом 4. овог правилника;
- 2) тако да буду тачне, јасне и лако разумљиве;
- 3) тако да буду засноване на релевантним научним подацима, када је то потребно.

Приказивање добровољних информација о храни

Члан 38.

Добровољне информације о храни не могу заузимати простор на декларацији који је намењен обавезним информацијама о храни.

Алузије

Члан 39.

Код декларисања и рекламирања хране алузија на категорију јаког алкохолног пића или географску ознаку јаког алкохолног пића не може се налазити у истом реду као трговачко име, назив марке производа или популарни назив, као и назив који је заштићен правима интелектуалне својине.

V. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Престанак важења ранијег прописа

Члан 40.

Даном почетка примене овог правилника престају да важе Правилник о декларисању, означавању и рекламирању хране („Службени гласник Републике Србије”, бр. 85/13 и 101/13), осим одредбе члана 47. тог правилника и Правилник о квалитету уситњеног меса, полупроизвода од меса и производа од меса („Службени гласник РС”, бр. 94/15 и 104/15) у делу који се односи на садржај колагена у протеинима уситњеног меса.

Ступање на снагу

Члан 41.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 15. јуна 2018. године.

Број: 110-00-237/2016-09
У Београду, 7. фебруара 2017. године

МИНИСТАР

Бранислав Недимовић

САСТОЈЦИ КОЈИ МОГУ ДА ИЗАЗОВУ АЛЕРГИЈЕ И/ИЛИ ИНТОЛЕРАНЦИЈЕ

Састојци који могу да изазову алергије и/или интолеранције су:

1) житарице које садрже глутен, тј. пшеница (попут пира и пшенице кхорасан), раж, јечам, овас и варијетети добијени њиховим укрштањем, као и производи од тих житарица, осим:

(1) глукозног сирупа на бази пшенице, укључујући и декстрозу⁽¹⁾,

(2) малтодекстрина на бази пшенице⁽¹⁾,

(3) глукозних сирупа на бази јечма,

(4) житарица које се користе за производњу алкохолних дестилата, укључујући етил алкохол пољопривредног порекла;

2) љускари (ракови) и производи од љускара;

3) јаја и производи од јаја;

4) риба и производи рибарства осим:

(1) рибљег желатина који се користи као носач за витамине и каротеноидне приправке,

(2) рибљег желатина или желатина из рибљег мехура (Isinglass) за бистрење пива и вина;

5) кикирики и производи од кикирикија;

6) соја и производи од соје, осим:

(1) потпуно рафинисаног сојиног уља и масти⁽¹⁾,

(2) природног екстрата богатог токоферолима (Е 306), природног D-алфа токоферола, D-алфа токоферола ацетата, D-алфа токоферолсукцината пореклом из соје,

(3) издвојеног фитостерола и фитостерола естри из уља соје,

(4) биљног станола естара произведеног из стерола уља соје;

7) млеко и производи од млека (укључујући лактозу), осим:

(1) сурутке која се користи за производњу алкохолних дестилата укључујући етил алкохол пољопривредног порекла,

(2) лактитола;

8) језграсто воће: бадем (*Amygdalus communis L.*), лешник (*Corylus avellana*), орах (*Juglans regia*), индијски орах (*Anacardium occidentale*), пекан орах (*Carya illinoensis*), бразилски орах (*Bertholettia excelsa*), pistaћ (*Pistacia vera*), макадамиа орах и Queensland орах (*Maccadamia ternifolia*) и њихови производи, осим:

(1) језграстог воћа које се користи за производњу алкохолних дестилата укључујући етил алкохол пољопривредног порекла;

9) целер и производи од целера;

10) слачица и производи од слачице;

11) семе сусама и производи од сусама;

12) сумпор-диоксид и сулфити у концентрацијама већим од 10 mg/kg или 10 mg/l изражено као SO₂, који се израчунава за производе који су спремни за потрошњу или који су реконституисани у складу са упутством произвођача;

13) лупина и производи од лупине;

14) шкољкаши и остали мекушци и њихови производи.

⁽¹⁾ И њихових производа, у случају да процес којем су подвргнути неће повисити ниво који узрокује алергије за одговарајући производ од кога потичу, а који је процењен од стране EFSA-е.

ХРАНА ЧИЈА ОЗНАКА ТРЕБА ДА УКЉУЧИ ЈЕДАН ИЛИ ВИШЕ ДОДАТНИХ ПОДАТАКА

ВРСТА ИЛИ КАТЕГОРИЈА ХРАНЕ	ДОДАТНИ ПОДАЦИ - НАВОДИ
1. Прехрамбени производи паковани у одређеним гасовима	
1.1. Прехрамбени производи чији је рок трајања продужен уз помоћ гасова за паковање који су дефинисани прописом којим се уређује употреба прехрамбених адитива.	„паковано у заштитној атмосфери”
2. Прехрамбени производи који садрже заслађиваче	
2.1. Прехрамбени производи који садрже заслађивач или заслађиваче који су у складу са важећим прописом којим се уређује употреба прехрамбених адитива.	„са заслађивачем/заслађивачима”, овај навод треба да буде уз назив хране.
2.2. Прехрамбени производи који истовремено садрже и додати шећер или шећере и заслађивач или заслађиваче који су у складу са прописом којим се уређује употреба прехрамбених адитива.	„са шећером/шећерима и заслађивачем /заслађивачима” ова изјава се додаје називу хране.
2.3. Прехрамбени производи који садрже аспартам/аспартам-ацесулфам, у складу са прописом којим се уређује употреба прехрамбених адитива.	„садржи аспартам (извор фенилаланина)” треба да се наведе на етикети ако су аспартам/аспартам-ацесулфам со наведени у списку састојака само Е бројем. „садржи извор фенилаланина” треба да се наведе на етикети у случајевима када је аспартам/аспартам-ацесулфам со наведен у списку састојака својим специфичним називом.
2.4. Прехрамбени производи који садрже више од 10% додатих полиола са позитивне листе адитива, у складу са прописом којим се уређује употреба прехрамбених адитива.	„прекомерна употреба може да изазове лаксативни ефекат”.
3. Прехрамбени производи који садрже глициризинску киселину или њену амонијумову со	
3.1. Кондиторски производи или пића која садрже глициризинску киселину или њену амонијумову со услед додавања супстанце/супстанци као такве или сладића (слатког корена) <i>Glycyrrhiza glabra</i> , у концентрацијама од 100 mg/kg или 10 mg/l или вишим.	„садржи сладић” додаје се одмах иза списка састојака, осим ако је израз „сладић” већ укључен у списак састојака или у назив хране. У одсуству списка састојака, ова напомена се наводи после назива хране.

3.2. Кондиторски производи који садрже глициризинску киселину или њену амонијумову со услед додавања супстанце/супстанци као таквих или сладића <i>Glycyrrhiza glabra</i> , у концентрацијама од 4 g/kg или вишим.	„садржи сладић - особе са повишеним крвним притиском требало би да избегавају прекомерну употребу” додаје се одмах иза списка састојака. У одсуству списка састојака, та напомена допуњује назив хране.
3.3. Пића која садрже глициризинску киселину или њену амонијумову со услед додавања супстанце/супстанци као таквих или сладића <i>Glycyrrhiza glabra</i> у концентрацијама од 50 mg/l или вишим, или од 300 mg/l или вишим у случају пића са садржајем алкохола 1,2 % vol и више ⁽¹⁾ .	„садржи сладић - особе са повишеним крвним притиском требало би да избегавају прекомерну употребу” наводи се одмах иза списка састојака. У одсуству списка састојака, та напомена допуњује назив хране.
4. Пића са високим садржајем кофеина или храна са додатком кофеина	
4.1. Пића, осим пића на бази кафе, чаја или екстракта кафе или чаја чији назив садржи израз „кафа” или „чај”, која су: - намењена употреби без промене и садрже кофеин, из било ког извора, у количини већој од 150 mg/l, или - у концентрованом или дехидрираном облику која након реконституције садрже кофеин, из било ког извора, у количини већој од 150 mg/l.	„Висок садржај кофеина. Не препоручује се деци, трудницама или дојиљама” треба да стоји у истом видном пољу као и назив пића, након чега се у складу са чланом 10. став 4. овог правилника, у загради наводи садржај кофеина изражен у mg на 100 ml.
4.2. Прехрамбени производи осим пића, у које се кофеин додаје у физиолошке сврхе.	Напомена „Садржи кофеин. Не препоручује се деци, трудницама или дојиљама” треба да стоји у истом видном пољу као и назив хране, након чега се у складу са чланом 10. став 4. овог правилника, у загради наводи садржај кофеина изражен у mg на 100 g/ml. У случају додатака храни, садржај кофеина се изражава по порцији која је на декларацији препоручена за дневну потрошњу.
5. Прехрамбени производи којима су додати фитостероли, естри фитостерола, фитостаноли или естри фитостанола	
5.1. Прехрамбени производи или састојци хране којима су додати фитостероли, естри фитостерола, фитостаноли или естри фитостанола.	1) Напомена „са додатим биљним стеролима” или „са додатим биљним станолима” у истом видном пољу као и назив хране; 2) количина додатих фитостерола, естара фитостерола, фитостанола или естара фитостанола (изражена у % или g слободног биљног стерола/биљног станолоа по 100 g или 100 ml хране) наводи се у склопу списка састојака; 3) наводи се напомена да храна није намењена особама које не морају да контролишу ниво холестерола у крви;

	<p>4) наводи се напомена да особе које користе лекове за снижавање холестерола треба да употребљавају производ само уз медицински надзор;</p> <p>5) наводи се лако уочљива напомена да храна није прикладна за труднице, дојиље и децу млађу од пет година;</p> <p>6) наводи се препорука да се храна користи као део балансиране и разноврсне исхране, укључујући редован унос воћа и поврћа ради одржавања нивоа каротеноида;</p> <p>7) у истом видном пољу у ком се наводи напомена из тачке 3) наводи се напомена да треба избегавати употребу више од 3 g дневно додатих биљних стерола/биљних станола;</p> <p>8) наводи се дефиниција порције дате хране или састојка хране (пожељно у g или ml) са количином биљних стерола/биљних станола које садржи свака порција.</p>
<p>6. Замрзнуто месо, замрзнути полупроизводи од меса и замрзнути непрерађени производи рибарства</p>	
<p>6.1. Замрзнуто месо, замрзнути полупроизводи од меса и замрзнути непрерађени производи рибарства.</p>	<p>Наводи се датум замрзавања или датум првог замрзавања у случајевима када је производ био замрзнут више пута, у складу са Прилогом 10 овог правилника.</p>
<p>⁽¹⁾ Концентрације се односе на производе који су спремни за употребу или реконституисани у складу са упутствима произвођача.</p>	

ДЕФИНИЦИЈА ВИСИНЕ СЛОВА „x”

ВИСИНА СЛОВА „x”

Легенда

1	Горња линија слова
2	Висина великих слова
3	Средња линија
4	Основна линија текста
5	Доња линија слова
6	Висина слова „x”
7	Величина слова

ИЗУЗЕЦИ ОД ОБАВЕЗНОГ НАВОЂЕЊА НУТРИТИВНЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Навођење нутритивне декларације није обавезно код:

- 1) непрерађених производа који садрже један састојак или једну категорију састојака;
- 2) прерађених производа који су подвргнути само једном поступку прераде и то зрењу и који садрже један састојак или једну категорију састојака;
- 3) воде намењене за конзумирање, укључујући воду чији су једини додати састојци угљен-диоксид и/или ароме;
- 4) зачинско биље, зачини или њихове мешавине;
- 5) соли и замене за со;
- 6) стоних заслађивача;
- 7) кафе, екстракта кафе и екстракта цикорије;
- 8) биљних и воћних инфуза, чаја, чаја без кофеина, инстант чаја или чаја растворљивог у води или екстракта чаја, инстант чаја или чаја растворљивог у води или екстракта чаја без кофеина, коме нису додати други састојци осим арома које не мењају хранљиву вредност чаја;
- 9) ферментисаног сирћета и замене за сирће, укључујући оне чији су једини додати састојци ароме;
- 10) арома;
- 11) прехранбених адитива;
- 12) помоћних средстава у процесу производње;
- 13) прехранбених ензима;
- 14) желатина;
- 15) средства за желирање цема;
- 16) квасца;
- 17) жвакаће гуме;
- 18) хране у амбалажи чија је највећа површина мања од 25 cm²;
- 19) хране, укључујући храну из домаће производње, коју произвођач малих количина, директно испоручује крајњем потрошачу или локалним малопродајним трговинама које директно снабдевају крајњег потрошача.

НАЗИВ ХРАНЕ И ПОДАЦИ КОЈИ СЕ НАВОДЕ УЗ НАЗИВ ХРАНЕ

ДЕО А – ОБАВЕЗНИ ПОДАЦИ

Назив под којим се храна ставља у промет садржи или се у његовој непосредној близини налазе и подаци о њеном физичком стању или одређеном поступку прераде (нпр. у праху, дубоко замрзнута, концентрована, димљена, одмрзнута и сл.) и то у случајевима у којима би, изостављањем тих података, крајњи потрошач био доведен у заблуду.

У случају хране која је замрзнута пре продаје, а која се продаје у одмрзнутом стању, уз назив хране треба навести: „одмрзнута”.

Захтев из става 2. овог прилога не односи се на:

- 1) састојке присутне у готовом производу;
- 2) храну за коју је замрзавање део технолошког процеса у поступку производње;
- 3) храну код које одмрзавање нема негативан утицај на њену безбедност или квалитет.

За храну подвргнуту јонизујућем зрачењу, уз назив хране, наводи се ознака: „подвргнуто јонизујућем зрачењу” или ознака: „конзервисано зрачењем”.

У случају хране у којој је нека компонента или састојак, за коју крајњи потрошач очекује да се уобичајено користи или да је природно присутна у тој храни, замењена другом компонентом или састојком, на декларацији, поред навођења у списку састојака, ту компоненту или састојак, која је употребљена за делимичну или потпуну замену треба навести:

- 1) у непосредној близини назива производа;
- 2) употребом слова чија је висина слова „х” најмање 75% од висине слова „х” назива производа и која није мања од најмање величине слова прописане чланом 10. став 4. овог правилника.

У случају производа од меса, полупроизвода од меса и производа рибарства који садрже додате протеине, укључујући и хидролизоване протеине пореклом од друге животиње, уз назив хране наводи се да су присутни ти протеини као и њихово порекло.

У случају производа од меса и полупроизвода од меса у облику комада, одреска, дела или оброка меса, назив хране садржи податак о додатој води, уколико је додата у количини већој од 5% масе готовог производа.

У случају производа рибарства и припремљених производа рибарства у облику комада, одреска, дела, оброка, филета или производа рибарства у целини, назив хране садржи податак о додатој води, уколико је додата у количини већој од 5% масе готовог производа.

Производи од меса, полупроизводи од меса и производи рибарства који изгледају као да су добијени од целог комада меса или рибе, а у ствари се састоје од различитих комада спојених другим састојцима, укључујући прехранбене адитиве и ензиме или друге супстанце, означавају се наводом: „састављено и обликовано месо од комада меса” односно „састављена и обликована риба од комада рибе”.

ДЕО Б – ДОДАТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ОЗНАЧАВАЊЕ „УСИТЊЕНОГ МЕСА”

Критеријуми састава који се проверавају на основу дневног просека производње:

	Садржај масти	Однос колаген/протеини меса ⁽¹⁾
– уситњено месо са мање масти	≤ 7%	≤ 12%
– уситњено говеђе месо	≤ 20%	≤ 15%
– уситњено месо које садржи свињско месо	≤ 30%	≤ 18%
– уситњено месо других животиња	≤ 25%	≤ 15%

⁽¹⁾ Однос колаген/протеин меса изражен је као проценат колагена у протеинима меса. Садржај колагена значи садржај хидроксипролина помножен са фактором 8.

Поред захтева, који су дефинисани прописом којим се уређују општи и посебни услови хигијене хране животињског порекла, на етикети треба да се налазе и следећи наводи:

- „процент масти мањи од... ”,
- „однос колаген/протеини меса мањи од... ”.

ДЕО В – ДОДАТНИ ЗАХТЕВИ ЗА ОЗНАЧАВАЊЕ ЦРЕВА ЗА КОБАСИЦЕ

Ако црево за кобасице није јестиво, то треба да се наведе.

НАВОЂЕЊЕ И ОЗНАЧАВАЊЕ САСТОЈАКА

**ДЕО А – ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О НАВОЂЕЊУ САСТОЈАКА ОПАДАЈУЋИМ
РЕДОСЛЕДОМ С ОБЗИРОМ НА МАСУ**

КАТЕГОРИЈА САСТОЈКА	НАЧИН НАВОЂЕЊА НА ОСНОВУ МАСЕ
Додата вода и испарљиве супстанце	Наводе се према редоследу њихове масе у готовом производу. Количина воде, додате као састојак хране, рачуна се као разлика укупне количине готовог производа и укупне количине других употребљених састојака. Та количина додате воде се не узима у обзир ако не прелази 5% од укупне масе готовог производа, осим за производе од меса, полупроизводе од меса, производе рибарства и непрерађене шкољкаше.
Састојци који се користе у концентрованом или дехидрованом облику, а који се реконституишу током процеса производње (у даљем тексту: реконституисани састојци)	Наводе се према редоследу њихове масе пре концентрисања или дехидратације.
Састојци који се употребљавају у концентрисаној или дехидрованој храни која се приликом припреме за употребу реконституише додавањем воде	Наводе се према редоследу њиховог удела у реконституисаном производу, под условом да списак састојака садржи навод: „састојци реконституисаног производа” или „састојци производа припремљеног за употребу”.
Воће, поврће или печурке када се употребљавају у мешавини као састојци хране, при чему ни једно појединачно воће, поврће или печурке битно не преовлађује (обзиром на укупну масу) и који се користе у уделима који могу бити променљиви	У списку састојака могу да се наводе заједно као: „воће”, „поврће” или „печурке”, након чега следи: „у променљивим уделима” или „у променљивим количинама”, после чега се наводи списак присутног воћа, поврћа или печурака, у складу са чланом 17. став 1. овог правилника, а на основу укупне масе присутног воћа, поврћа или печурки.
Мешавине зачина или зачинског биља у којима ни један појединачан зачин или зачинска биљка битно не преовлађује с обзиром на укупну масу	Састојци могу да се наведу другим редоследом под условом да списак састојака садржи навод: „у променљивим уделима” или „у променљивим количинама”.
Састојци чији је удео у готовом производу мањи од 2%	Могу да се наведу другим редоследом, после списка осталих састојака.
Ако се састојци који су слични или међусобно заменљиви користе у	Ти састојци у списку састојака могу да се наведу под ознаком: „садржи...и/или...”, када

производњи или у припреми хране, а да се при томе не мења састав, природа или вредност хране и ако је њихов удео у готовом производу мањи од 2%	је најмање један од два састојка присутан у готовом производу, осим у случају адитива и састојака из Прилога 1 овог правилника.
Рафинисана уља биљног порекла	<p>У списку састојака могу да се наводе заједно као: „биљно уље” иза чега се наводи одређено биљно порекло. Иза ових навода може да следи напомена „у променљивим уделима”. Ако се наводе заједно, биљна уља се наводе у списку састојака у складу са чланом 17. став 1. овог правилника, а на основу укупне масе присутних биљних уља.</p> <p>Израз „потпуно хидрогенизовано” или „делимично хидрогенизовано” наводи се уз назив хидрогенизованог уља.</p>
Рафинисане масти биљног порекла	<p>У списку састојака могу да се наводе заједно као: „биљне масти” иза чега се наводи одређено биљно порекло; Иза ових навода може да следи напомена „у променљивим уделима”. Ако се наводе заједно, биљне масти се наводе у списку састојака у складу са чланом 17. став 1. овог правилника, а на основу укупне масе присутних биљних масти.</p> <p>Израз „потпуно хидрогенизована” или „делимично хидрогенизована” наводи се уз назив хидрогенизоване масти.</p>

**ДЕО Б - НАВОЂЕЊЕ ОДРЕЂЕНИХ САСТОЈАКА НАЗИВОМ КАТЕГОРИЈЕ
УМЕСТО ЊИХОВИМ СПЕЦИФИЧНИМ НАЗИВОМ**

Састојци који припадају једној од следећих категорија хране и који су саставни делови друге хране, могу бити наведени називом те категорије, уместо специфичним називом, не искључујући одредбе члана 20. овог правилника.

ДЕФИНИЦИЈА КАТЕГОРИЈЕ ХРАНЕ	НАЗИВ КАТЕГОРИЈЕ
Рафинисана уља животињског порекла	<p>„Уље”, иза чега се наводи реч „животињско” или се наводи одређено животињско порекло.</p> <p>Израз „потпуно хидрогенизовано” или „делимично хидрогенизовано” наводи се уз назив хидрогенизованог уља.</p>
Рафинисане масти животињског порекла	„Маст” иза чега се наводи реч „животињска” или се наводи одређено

	животињско порекло. Израз „потпуно хидрогенизована” или „делимично хидрогенизована” наводи се уз назив хидрогенизоване масти.
Мешавина брашна састављена од две или више врста житарица	„Брашно” иза чега следи попис житарица од којих је брашно произведено, према опадајућем редоследу с обзиром на масу.
Скроб и модификовани скроб (физичким или ензимским методама)	„Скроб”
Све врсте риба, ако је риба састојак друге хране и под условом да назив и представљање такве хране не упућује на одређену врсту рибе	„Рибе”
Све врсте сирева, ако је сир или мешавина сирева састојак друге хране и под условом да назив и представљање такве хране не упућује на одређену врсту сира	„Сир”
Сви зачини чији удео није већи од 2% масе производа	„Зачин (и)” или „мешавина зачина”
Сво зачинско биље и делови биља, чији удео није већи од 2% масе производа	„Зачинско биље” или „мешавина зачинског биља”
Све врсте припремљене масе гума која се користе у производњи гумених база за гуме за жвакање	„Гумена база”
Све врсте уситњених, печених производа од житарица	„Презле” или „двопек” где је применљиво
Све врсте сахарозе	„Шећер”
Анхидрована декстроза или декстроза монохидрат	„Декстроза”
Глукозни сируп или анхидровани глукозни сируп	„Глукозни сируп”
Све врсте млечних протеина (казеини, казеинати и протеини сурутке) и њихове мешавине	„Млечни протеини” или „млечне беланчевине”
Пресовани, екстраховани или рафинисани какао маслац	„Какао маслац”

Све врсте вина дефинисане важећим прописима о вину	„Вино”												
<p>Мишићи скелета⁽¹⁾ од појединих врста животиња сисара и птица, који су намењени исхрани људи, са природно укљученим и пријањајућим ткивом, ако укупна количина масног и везивног ткива није већа од вредности назначене у наставку и ако је месо састојак друге хране.</p> <p>Дозвољена количина масног и везивног ткива за састојке који се означавају називом „...месо”</p> <table border="1" data-bbox="204 750 767 1218"> <thead> <tr> <th><i>Врста</i></th> <th><i>Садржај масти</i></th> <th><i>Везивно ткиво⁽²⁾</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- Месо сисара (осим лагоморфа и свиња) и мешавина меса различитих врста у којој превладава месо сисара</td> <td>25%</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>- Месо свиња</td> <td>30%</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>- Месо птица и лагоморфа</td> <td>15%</td> <td>10%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ако се наведене дозвољене количине премаше, при чему су задовољени сви остали критеријуми дефиниције „меса”, тада количина „...меса” треба да се пропорционално смањи, а у списку састојака, поред израза „... месо” треба да се наведе и присуство масти и/или везивног ткива.</p> <p>Из ове дефиниције су искључени производи који су дефинисани изразом „механички сепарисано месо”.</p>	<i>Врста</i>	<i>Садржај масти</i>	<i>Везивно ткиво⁽²⁾</i>	- Месо сисара (осим лагоморфа и свиња) и мешавина меса различитих врста у којој превладава месо сисара	25%	25%	- Месо свиња	30%	25%	- Месо птица и лагоморфа	15%	10%	<p>„... месо” и назив(и)⁽³⁾ животињске врсте од које потиче</p>
<i>Врста</i>	<i>Садржај масти</i>	<i>Везивно ткиво⁽²⁾</i>											
- Месо сисара (осим лагоморфа и свиња) и мешавина меса различитих врста у којој превладава месо сисара	25%	25%											
- Месо свиња	30%	25%											
- Месо птица и лагоморфа	15%	10%											
Све врсте производа који су обухваћени дефиницијом „механички сепарисано месо”	„Механички сепарисано месо” и назив(и) ⁽³⁾ животињске врсте од које потиче												
<p>⁽¹⁾ Дијафрагма и мишићи масетера су део мишића скелета, док срце, језик, мишићи главе (осим масетера), мишићи шаке (карпуса), стопала (тарзуса) и репа то нису.</p> <p>⁽²⁾ Количина везивног ткива рачуна се на основу односа између количине колагена и мишићних протеина. За количину колагена узима се количина хидроксипролина помножена фактором 8.</p> <p>⁽³⁾ За означавање на енглеском језику, ова ознака може да буде замењена генеричким називом састојака за дату животиња.</p>													

ДЕО В – НАВОЂЕЊЕ ОДРЕЂЕНИХ САСТОЈАКА НАЗИВОМ КАТЕГОРИЈЕ, ИЗ
КОЈЕГ СЛЕДИ ЊИХОВ СПЕЦИФИЧАН НАЗИВ ИЛИ Е БРОЈ

Прехрамбени адитиви и прехрамбени ензими, осим адитива и ензима из члана 19. став 1. тач. 2) и 3) овог правилника, који припадају једној од следећих категорија, означавају се називом категорије и специфичним називом или Е бројем, не искључујући члан 20. овог правилника.

1. Киселина
2. Регулатор киселости
3. Средство против згрудњавања
4. Средство против стварања пене
5. Антиоксиданс
6. Средство за повећање запремине
7. Боја
8. Емулгатор
9. Емулгујуће соли ⁽¹⁾
10. Учвршћивач
11. Појачивач ароме
12. Средство за третирање брашна
13. Средство за стварање пене
14. Средство за желирање
15. Средство за глазирање
16. Хумектант
17. Модификовани скроб ⁽²⁾
18. Конзерванс
19. Пропелент
20. Средство за дизање теста
21. Секвестрант
22. Стабилизатор
23. Заслађивач
24. Згушњивач

Ако састојак припада у више категорија, наводи се категорија која одговара главној функцији тог састојка у предметној храни.

⁽¹⁾ Само код прерађених сирева и производа од прерађених сирева.

⁽²⁾ Није потребно навести назив адитива или Е број

ДЕО Г – НАВОЂЕЊЕ АРОМА НА ПОПИСУ САСТОЈАКА

Ароме се наводе једним од следећих израза:

- 1) „арома(е)” или специфичним називом или описом ароме;
- 2) „арома(е) дима” или ознака: „арома(е) дима добијена из...(хране или категорије хране или изворних сировина - нпр. арома(е) дима добијена из букве)”, може да се користи само ако ароматична супстанца садржи ароме утврђене посебним прописом о аромама и даје храни арому на дим.

На декларацији ознака: „природна” користи се само за арому чије се ароматичне компоненте састоје искључиво од:

- 1) природно ароматичних супстанци тј. супстанци одређеног хемијског састава које имају ароматична својства, а које су уређене посебним прописом о аромама;

- 2) ароматичних препарата тј. производа изузев ароматичних супстанци без обзира да ли су концентровани или не и имају ароматична својства, а који су уређени посебним прописом о аромама.

У опису ароме који указује на одређену храну или биљно или животињско порекло, ознака: „природна” користи се само ако је ароматична компонента изолована одговарајућим физичким, ензимским, микробиолошким или традиционалним поступцима за припремање хране од најмање 95 % из те хране или биљне или животињске сировине.

Код хране ароматизоване кинином и/или кофеином у списку састојака иза речи: „арома” наводи се назив додатог састојка.

ДЕО Д – НАВОЂЕЊЕ СЛОЖЕНИХ САСТОЈАКА

Сложени састојак може да буде наведен у списку састојака под својим називом, ако је тај назив утврђен посебним прописом или је уобичајен, према његовој укупној маси, под условом да непосредно иза тога следи списак његових састојака према опадајућем редоследу.

Не искључујући члан 20. овог правилника, навођење списка састојака сложеног састојка из става 1. овог дела, није обавезно када:

- 1) је састав сложеног састојка дефинисан посебним прописом и ако је удео сложеног састојка у готовом производу мањи од 2% изузев адитива из члана 19. став 1. тач. 1) - 5) овог правилника;

- 2) се сложени састојак састоји од мешавине зачина и/или зачинског биља чији је удео у готовом производу мањи од 2%, изузев адитива из члана 19. став 1. тач. 1) - 5) овог правилника;

- 3) је сложени састојак храна за коју, у складу са посебним прописима, није потребно навођење састојака.

ДЕО Ђ - НАВОЂЕЊЕ ХЕМИЈСКОГ ИЗВОРА ВИТАМИНА И МИНЕРАЛА

Ако су витамини и минерали додати у храну, на декларацији се наводи хемијски извор витамина и минерала у складу са Прилогом 7 овог правилника.

ХЕМИЈСКИ ИЗВОРИ ВИТАМИНА И МИНЕРАЛА
КОЈИ СЕ ДОДАЈУ ХРАНИ

1. Витамини

ВИТАМИН А

Ретинол
Ретинил-ацетат
Ретинил-палмитат
Бета-каротен

ВИТАМИН Д

Холекациферол
Ергокациферол

ВИТАМИН Е

D- α -токоферол
DL- α -токоферол
D- α -токоферилацетат
DL- α -токоферилацетат
D- α -токоферилхидрогенсукцинат

ВИТАМИН К

Филохинон (фитоменадион)
Менахинон⁽¹⁾

ВИТАМИН Б₁

Тиамин-хидрохлорид
Тиамин-мононитрат

ВИТАМИН Б₂

Рибофлавин
Натријум-рибофлавин-5'-фосфат

НИАЦИН

Никотинска киселина
Никотинамид
ПАНТОТЕНСКА КИСЕЛИНА
Калцијум-D-пантотенат
Натријум-D-пантотенат
Декспантенол (D-пантенол)

ВИТАМИН Б₆

Пиридоксин-хидрохлорид
Пиридоксин-5'-фосфат
Пиридоксин-дипалмитат

⁽¹⁾ Јавља се углавном у облику менахинона -7 и незнатно као менахинон – 6

ФОЛАТ

Птероилмоноглутаминска киселина

Калцијум-L-метилфолат

ВИТАМИН B₁₂

Цијанокобаламин

Хидрокобаламин

БИОТИН

D-биотин

ВИТАМИН Ц

L-аскорбинска киселина

Натријум-L-аскорбат

Калцијум-L-аскорбат

Калијум-L-аскорбат

L-аскорбил-6-палмитат

2. Минерали

Калцијум-карбонат

Калцијум-хлорид

Калцијум-цитрат-малат

Калцијумове соли лимунске киселине

Калцијум-глуконат

Калцијум-глицерофосфат

Калцијум-лактат

Калцијумове соли ортофосфорне киселине

Калцијум-хидроксид

Калцијум-малат

Калцијум-оксид

Калцијум-сулфат

Магнезијум-ацетат

Магнезијум-карбонат

Магнезијум-хлорид

Магнезијумове соли лимунске киселине

Магнезијум-глуконат

Магнезијум-глицерофосфат

Магнезијумове соли ортофосфорне киселине

Магнезијум-лактат

Магнезијум-хидроксид

Магнезијум-оксид

Магнезијум-калијум-цитрат

Магнезијум-сулфат

Гвожђе (II)-бисглицинат

Гвожђе (II)-карбонат

Гвожђе (II)-цитрат

Гвожђе (III)-амонијум-цитрат

Гвожђе (II)-глуконат

Гвожђе (II)-фумарат

Гвожђе (III)-натријум-дифосфат
 Гвожђе (II)-лактат
 Гвожђе (II)-сулфат
 Гвожђе (II)-амонијумфосфат
 Гвожђе (III)-натријум EDTA
 Гвожђе (III)-дифосфат [гвожђе(III)-пирофосфат]
 Гвожђе (III)-сахарат
 Елементарно гвожђе (карбонилно, електролитичко или редуковано водоником)
 Бакар (II)-карбонат
 Бакар (II)-цитрат
 Бакар (II)-глуконат
 Бакар (II)-сулфат
 Бакар-лизин-комплекс
 Натријум-јодид
 Натријум-јодат
 Калијум-јодид
 Калијум-јодат
 Цинк-ацетат
 Цинк-бисглицинат
 Цинк-хлорид
 Цинк-цитрат
 Цинк-глуконат
 Цинк-лактат
 Цинк-оксид
 Цинк-карбонат
 Цинк-сулфат
 Манган (II)-карбонат
 Манган (II)-хлорид
 Манган (II)-цитрат
 Манган (II)-глуконат
 Манган (II)-глицерофосфат
 Манган (II)-сулфат
 Натријум-бикарбонат
 Натријум-карбонат
 Натријум-цитрат
 Натријум-глуконат
 Натријум-лактат
 Натријум-хидроксид
 Натријумове соли ортофосфорне киселине
 Селеном обогаћени квасац⁽²⁾
 Натријум-селенит
 Натријум-хидрогенселенит
 Натријум-селенит
 Натријум-флуорид

⁽²⁾ Селеном обогаћени квасци произведени из културе у присутности натријум-селенита као извора селена садрже, у сушеном облику стављеном на тржиште, највише 2,5 mg Se/g. Доминантна врста органског селена присутна у квасцу је селенометионин (између 60 и 85 % укупног екстракованог селена у производу). Садржај других органских селенових једињења, укључујући селеноцистеин, не сме прећи 10% укупног екстракованог селена. Нивои неорганског селена по правилу не смеју прелазити 1 % укупног екстракованог селена.

Калијум-флуорид
Калијум-бикарбонат
Калијум-карбонат
Калијум-хлорид
Калијум-цитрат
Калијум-глуконат
Калијум-глицерофосфат
Калијум-лактат
Калијум-хидроксид
Калијумове соли ортофосфорне киселине
Хром (III)-хлорид и његов хексахидрат
Хром (III)-сулфат и његов хексахидрат
Амонијум-молибдат [молибден (VI)]
Натријум-молибдат [молибден (VI)]
Борна киселина
Натријум борат

НАВОЂЕЊЕ КОЛИЧИНЕ САСТОЈАКА

Навођење количине састојака или категорије састојака није потребно у случају састојака или категорија састојака:

- 1) чија је оцеђена нето маса означена у складу са Прилогом 9, став 5. овог правилника;
- 2) чију количину треба означити у складу са посебним прописима;
- 3) који се употребљавају у малим количинама у сврху ароматизовања;
- 4) чије навођење у називу хране не утиче на крајњег потрошача при избору хране из разлога што варирање количине састојака не мења основне карактеристике хране или се храна по њима не разликује од сличне хране;
- 5) за које је посебним прописима већ прописана њихова тачна количина у одређеној храни, без обавезе означавања; као и код
- 6) мешавине воћа, поврћа или печурки, када ни једно воће, поврће или печурке битно не прелазе количину, према масеном уделу, под условом да у списку састојака претходи ознака: „у променљивим количинама”;
- 7) мешавина зачина или зачинског биља, када ни један зачин или зачинско биље битно не прелази према масеном уделу, под условом да у списку састојака претходи ознака: „у променљивим количинама”.

Навођење количине састојака у складу са чланом 21. став 1. тач. 1) и 2) овог правилника није потребно у случају:

- 1) заслађивача или заслађивача и шећера, када се уз назив под којом се храна ставља у промет наводи ознака: „са заслађивачем/заслађивачима” или ознака: „са шећером/шећерима и заслађивачем/заслађивачима”, у складу са Прилогом 2 овог правилника;
- 2) додатих витамина и минерала, ако је то већ наведено на декларацији о хранљивој вредности.

Количина састојка или категорије састојака из члана 21. овог правилника изражава се у процентима (%) и треба да одговара количини састојка или категорији састојака употребљеној у производњи или припреми хране.

Процент (%) из става 3. овог прилога, може да буде наведен у називу хране, поред назива хране или у списку састојака заједно са одговарајућим називом састојка или категорије састојака на који се односи.

Изузетно од ст. 3. и 4. овог прилога:

1) количина састојка или категорије састојака, код хране која је при загревању или другој преради изгубила воду, треба да одговара количини састојка или категорије састојака у готовом производу и да буде изражена у процентима (%). У случајевима када количина састојака или категорије састојака изражена као проценат прелази 100%, количина треба да буде изражена као маса састојака или категорије састојака која се користи за производњу 100 g готовог производа;

2) количина испарљивих састојака или категорије састојака наводи се на основу њиховог масеног удела у готовом производу;

3) количина састојака употребљених у коцентрисаном или дехидрисаном облику, а који су реконституисани током производње, може да се наведе према њиховом масеном уделу који су имали пре концентрисања или дехидрисања;

4) код хране која се ставља у промет у коцентрисаном или дехидрисаном облику, а која се пре употребе реконституише додавањем воде, количина састојака може да се наведе према њиховом масеном уделу у реконституисаној храни.

НАВОЂЕЊЕ НЕТО КОЛИЧИНЕ

Нето количину није потребно наводити код хране:

- 1) која знатно губи на запремини или маси и продаје се по комаду или мери у присутности крајњег потрошача;
- 2) чија је количина паковања мања од 5 g или 5 ml, осим код зачина и зачинског биља;
- 3) која се уобичајено ставља у промет по комаду, под условом да се број комада може јасно видети, пребројати споља или ако то није случај, да је број комада наведен на етикети.

Када се у складу са захтевима посебних прописа наводи стварна, минимална или просечна количина, онда се наведена количина сматра нето количином, у смислу примене овог правилника.

Код збирног паковања треба да буде означена нето количина појединачног паковања као и укупан број појединачних паковања која се налазе у збирном паковању. Навођење тих података није обавезно ако укупан број појединачних паковања хране може јасно да се види и преброји споља и када се најмање један навод нето количине на појединачном паковању, може јасно видети споља.

Када се у збирном паковању налазе појединачна паковања која се не сматрају јединицама за продају, тј. не могу да се продају појединачно, тада се на декларацији наводи укупна нето количина и укупан број појединачних паковања.

Када се чврста храна налази у „течном раствору”, наводи се и количина оцеђене масе. „Течни раствор” подразумева воду, водени раствор соли, расо, водени раствор прехранбених киселина, сирће, водени раствор шећера, водени раствор других заслађених ствари, воћне сокове или сокове од поврћа у случају воћа или поврћа, а који могу да буду у смешама, замрзнути или брзо замрзнути, под условом да су додатак основним елементима припремљене масе и да због тога нису одлучујући при куповини. Ако је храна глазирана (нпр. глазирана риба) наведена нето количина хране не укључује глазуру.

НАВОЂЕЊЕ РОКА ТРАЈАЊА И ДАТУМА ЗАМРЗАВАЊА

Рок трајања означава се речима:

- 1) „најбоље употребити до... ” - када датум укључује ознаку дана;
- 2) „најбоље употребити до краја” - у осталим случајевима.

После речи из става 1. овог прилога наводи се датум или податак о томе где се датум налази на амбалажи.

Поред података из ст. 1. и 2. овог прилога, по потреби се наводе и подаци о условима чувања хране, како би храна задржала своје особине током дефинисаног рока трајања хране.

Ознака датума треба да садржи дан, месец и уколико је могуће годину у некодираном хронолошком облику (xx дан, xx месец, или xxxx година).

За храну која је употребљива:

- 1) највише три месеца - довољна је ознака дана и месеца;
- 2) више од три месеца, али не више од 18 месеци - довољна је ознака месеца и године;
- 3) више од 18 месеци - довољна је ознака године.

Храна може бити у промету до датума наведеног после речи: „најбоље употребити до” или после речи: „најбоље употребити до краја”.

Навођење рока трајања није потребно код:

- 1) свежег воћа и поврћа, укључујући кромпир, које није ољуштено, нарезано или слично обрађено, осим семена са клицама или сличних производа као што су клице махунарке;
- 2) вина, ликерских вина, пенушавих, ароматизованих вина, као и сличних производа добијених од разних врста воћа осим грожђа и пића обухваћених царинским тарифним бројем 2206 00, у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе, а која се добијају из грожђа или грожђане шире;
- 3) пића која садрже 10 и више % vol алкохола;
- 4) пекарских производа и колача који се, обзиром на састав и намене, потроше у року од 24 сата од производње;
- 5) сирћета;
- 6) кристал шећера;
- 7) кондиторских производа који готово искључиво садрже ароматизовани и/или обојени шећер;
- 10) жвакаћих гума.

Рок трајања хране која је са микробиолошког становишта брзо кварљива и која након краћег временског периода може да представља непосредну опасност за здравље људи, уместо речима: „најбоље употребити до...” датум или „најбоље употребити до краја” датум, означава се речима: „употребљиво до” након чега се наводи датум или податак о томе где се датум налази на амбалажи.

„Употребљиво до” и датум наводи се на сваком појединачном паковању или порцији. Поред тих података наводе се и подаци о условима чувања хране којих се треба придржавати.

Ознака датума треба да садржи дан, месец, уз могућност навођења и године, у некодираном хронолошком облику (xx дан, xx месец, xx или xxxx година).

Датум замрзавања или датум првог замрзавања хране из Прилога 2, тачка 6. овог правилника, наводи се речима: „Замрзнуто дана...”, након чега се наводи датум или податак о томе где се датум налази на амбалажи.

Ознака датума треба да садржи дан, месец, уз могућност навођења и године, у некодираном хронолошком облику (xx дан, xx месец, xx или xxxx година).

САДРЖАЈ АЛКОХОЛА

Стварни садржај алкохола за пића која садрже више од 1,2% vol алкохола, наводи се бројем са највише једним децималним местом. Иза бројчаног податка о садржају алкохола следи ознака: „% vol”, а пре те ознаке може да стоји реч: „алкохол” или скраћеница: „алк.”.

Садржај алкохола мери се на температури од 20° C.

За декларисање садржаја алкохола по запремини изражене у апсолутној вредности, дозвољена су следећа позитивна и негативна одступања:

Врста пића	Позитивна или негативна одступања
1. Пиво чији садржај алкохола не прелази 5,5% vol и пића произведена од грозђа, која нису газирана, обухваћена царинским тарифним бројем 2206 00, у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе	0,5% vol
2. Пиво чији садржај алкохола прелази 5,5% vol, пенушава пића која су обухваћена царинским тарифним бројем 2206 00, у складу са посебним актом којим се уређују номенклатуре царинске тарифе, а која се добијају од грозђа, остала ферментисана пића од воћа осим грозђа, попут воћних вина и сл, било да су полупенушава или пенушава и пића произведена ферментацијом меда	1% vol
3. Пића која садрже мацерате воћа и делова биљака	1,5% vol
4. Сва остала пића која садрже више од 1,2 % vol алкохола	0,3% vol

Одступања су дозвољена без обзира на прописана одступања код аналитичких метода мерења јачине алкохола.

РЕФЕРЕНТНИ УНОСИ

ДЕО А - ДНЕВНИ РЕФЕРЕНТНИ УНОС ВИТАМИНА И МИНЕРАЛА (ОДРАСЛИ)

1. Витамини и минерали који се могу навести и њихове нутритивне референтне вредности (NRV)

Витамин А (µg)	800	Хлориди (mg)	800
Витамин D (µg)	5	Калцијум (mg)	800
Витамин Е (mg)	12	Фосфор (mg)	700
Витамин К (µg)	75	Магнезијум (mg)	375
Витамин С (mg)	80	Гвожђе (mg)	14
Тиамин (mg)	1,1	Цинк (mg)	10
Рибофлавин (mg)	1,4	Бакар (mg)	1
Ниацин (mg)	16	Манган (mg)	2
Витамин В6 (mg)	1,4	Флуорид (mg)	3,5
Фолна киселина (µg)	200	Селен (µg)	55
Витамин В12 (µg)	2,5	Хром (µg)	40
Биотин (µg)	50	Молибден (µg)	50
Пантотенска киселина (mg)	6	Јод (µg)	150
Калијум (mg)	2 000		

2. Значајна количина витамина и минерала

При одређивању значајне количине витамина и минерала, узимају се у обзир следеће вредности:

- 15% од нутритивне референтне вредности из тачке 1. овог прилога на 100 g или 100 ml у случају производа који нису пића;
- 7,5 % од нутритивне референтне вредности из тачке 1. овог прилога на 100 ml у случају пића;
- 15% од нутритивне референтне вредности из тачке 1. овог прилога по порцији, ако паковање садржи само једну порцију.

ДЕО Б - РЕФЕРЕНТНИ УНОС ЕНЕРГИЈЕ И ОДАБРАНИХ ХРАНЉИВИХ САСТОЈАКА ОСИМ ВИТАМИНА И МИНЕРАЛА (ОДРАСЛИ)

Енергетска вредност и хранљиви састојак	Референтни унос
Енергетска вредност	8400 kJ/2000 kcal
Укупне масти	70 g
Засићене масти	20 g
Угљени хидрати	260 g
Шећери	90 g
Протеини	50 g
Со	6 g

КОНВЕРЗИОНИ ФАКТОРИ

Енергетска вредност која се наводи, израчунава се уз помоћ следећих конверзионих фактора:

угљени хидрати (осим полиола)	17 kJ/g	4 kcal/g
полиоли	10 kJ/g	2,4 kcal/g
протеини	17 kJ/g	4 kcal/g
масти	37 kJ/g	9 kcal/g
салатрими	25 kJ/g	6 kcal/g
алкохол (етанол)	29 kJ/g	7 kcal/g
органске киселине	13 kJ/g	3 kcal/g
vlakна	8 kJ/g	2 kcal/g
еритритол	0 kJ/g	0 kcal/g

НАВОЂЕЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ХРАНЉИВИХ ВРЕДНОСТИ

Мерне јединице које се употребљавају при навођењу хранљивих вредности за енергију (килоџули (kJ) и килокалорије (kcal)) и масу (грами (g), милиграми (mg) или микрограми (µg)) и редослед приказивања података, у зависности од случаја, су следеће:

енергија	kJ/kcal
масти	g
од којих:	
– засићене масне киселине	g
– мононезасићене масне киселине	g
– полинезасићене масне киселине	g
угљени хидрати	g
од којих:	
– шећери	g
– полиоли	g
– скроб	g
vlakна	g
протеини	g
со	g
витамини и минерали	у јединицама наведеним у Прилогу 12 Део А тачка 1. овог правилника